

PRACOVNÍ ČINNOSTI - 1.stupeň

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* vychází ze vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce*, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Učební osnovy vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* (částečně i osnovy vyučovacího předmětu *Občanská a rodinná výchova* - viz níže) obsahují rozpracované konkretizované výstupy a učivo ze všech tematických okruhů vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* RVP ZV (na 1. stupni: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*; na 2. stupni: *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce*). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* je povinný předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Jedn hodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* lze ve vhodných případech organizovat střídavě jako dvouhodinovky 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jedn hodinovou týdenní dotací (např. s *Výtvarnou výchovou* apod.). Bez ohledu na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* ve stejném rozsahu pro chlapce i dívky.

Část vzdělávacího obsahu některých tematických okruhů (*Příprava pokrmů, Provoz a údržba domácnosti, Svět práce*) je realizována ve vyučovacím předmětu *Občanská a rodinná výchova*. Část vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* RVP ZV je realizována rovněž v některých projektech průřezových témat (více viz kapitola 3.4 *Začlenění průřezových témat*).

Výuka probíhá z převážné části v odborných učebnách (školní dílna, školní kuchyňka, odborná učebna přírodopisu, odborná učebna výpočetní techniky) a v kmenových učebnách školy, na školní zahradě, na školním hřišti, v nejbližším okolí školy a formou exkurzí i ve vybraných institucích a výrobních podnicích. Žáci jsou v předmětu pracovní činnosti hodnoceni na základě úrovně zpracování výrobků podle jednotlivých zadání. Hodnocen je celkový přístup k předmětu, snaha o zapojení či splnění zadání.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE K UČENÍ

Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.

Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.

Ve vhodných situacích při výuce používáme výpočetní techniku.

Umožňujeme žákovi bádat, pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.

Na začátku hodiny navozujeme cíl výukové hodiny a na konci provádíme shrnutí.

Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, při výuce a při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.

Prostřednictvím sebehodnocení vedeme žáky k posouzení svých dovedností a učiněných pokroků.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Vytvářením praktických problémových úloh a situací navozujeme podmínky pro praktické řešení problémů.

Podporujeme různé způsoby řešení problému a poskytujeme zpětnou vazbu k navrženým postupům.

Podporujeme týmovou spolupráci a využívání moderní techniky při řešení problémů.

Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i zákonných zástupců.

Vytváříme příležitosti pro uplatnění publikačních a prezentačních dovedností žáků, při kterých sdělují své názory a myšlenky.

Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.

Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání a k pozitivní prezentaci a reprezentaci své školy, své obce a svojí osoby.

Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven a v pravidlech pro akce mimo školu.

Rozvíjíme schopnost žáků naslouchat druhým a vnímat to jako důležitý prvek komunikace.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.

Podporujeme začlenění všech dětí do výuky a kolektivu volbou vhodných forem a metod práce.

Vnímáme různorodý kolektiv třídy jako prostředí umožňující vzájemnou inspiraci a rozvíjení individuality.

Vytváříme podmínky pro práci v týmech a podporujeme vzájemnou pomoc žáků.

Aktivizujeme žáky ke spolupráci a rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.

Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

Podporujeme společné vzdělávání žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Průběžně monitorujeme sociální vztahy mezi žáky.

Umožňujeme žákovi zažít pocit úspěchu, spokojenosti a sebeúcty a společně s žáky nastavujeme vhodnou míru sebekritiky a kritiky.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE OBČANSKÉ

Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS a dalšími institucemi.

Ve škole i na mimoškolních akcích upevňujeme pozitivní formy chování žáků a kolektivu.

Monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření, kázeňské přestupky řešíme individuálně.

Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, OSPOD, policie.

Problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, bez emocí a osobní zášti.

Dodržujeme zásadu, že špatné projevy chování žáka se nestávají jeho stigmatem.

Vedeme žáky k ochraně jejich zdraví, k ochraně životního prostředí a rozvíjíme zájem žáků o globální problematiku.

Pořádáme kulturní akce, exkurze, výlety a účastníme se výtvarných soutěží. Pořádáme také akce ve spolupráci s obcí určené pro zákonné zástupce a veřejnost.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE PRACOVNÍ

Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci a jejich snahu oceňujeme.

Vedeme žáky k pečlivosti a trpělivosti.

Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.

Podporujeme schopnost žáků adaptovat se na nové pracovní podmínky.

Podporujeme opakované využití materiálů, výrobků a recyklátů.

Společně plánujeme změny venkovního prostoru školy a podílíme se na jejich realizaci.

I. období - 1.- 3. ročník			
<i>RVP výstupy</i>	<i>ŠVP výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
<p><i>ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</i></p> <p><i>ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy</i></p>	<p>vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <p>pracuje samostatně nebo s mírnou pomocí podle slovního návodu nebo předlohy</p> <p>udržuje v čistotě pracovní plochu i pracovní pomůcky</p> <p>dokáže kombinovat více pracovních postupů</p> <p>rozlišuje základní materiály a jejich vlastnosti - kov, dřevo, kámen aj.</p>	<p>práce s drobným materiálem vlastnosti materiálu, užití v praxi</p> <p>vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)</p> <p>pracovní pomůcky a nástroje – jejich funkce a využití</p> <p>jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</p> <p>lidové zvyky, tradice, řemesla práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</p>	OSV - kreativita
<p><i>ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</i></p>	<p>zvládá elementární konstrukční dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p> <p>dokáže tyto dovednosti využít prakticky v jiných předmětech - např. v matematice</p>	<p>stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů</p> <p>montáž a demontáž jednoduchých předmětů</p>	OSV - kreativita
<p><i>ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</i></p> <p><i>ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny</i></p>	<p>provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování</p> <p>prakticky je využívá při práci na školní zahradě</p> <p>pečuje o nenáročné rostliny</p> <p>rozlišuje mezi zahradními a pokojovými rostlinami a péčí o ně</p> <p>zapojuje se aktivně do péče o školní zahradu</p> <p>zapojuje se aktivně do akcí péče o zeleň v rámci obce</p>	<p>pěstitelské práce</p> <p>základní podmínky pro pěstování rostlin - půda a její zpracování, výživa rostlin</p> <p>osivo a pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)</p> <p>pěstování pokojových rostlin - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, zdroj alergie, estetický doplněk interiéru</p> <p>základní pravidla pro jejich pěstování v bytě</p>	OSV - kreativita

ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování	připravuje tabuli pro jednoduché stolování chová se vhodně při stolování dodržuje pravidla slušného chování u stolu zvládne jednoduchý úklid po stolování	příprava pokrmů základní vybavení kuchyně výběr, nákup a skladování potravin jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování technika v kuchyni	OSV - kreativita
---	--	---	------------------

SNÍŽENÉ VÝSTUPY Z RVP	SNÍŽENÉ VÝSTUPY Z ŠVP
<p>ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <p>ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy</p> <p>ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p> <p>ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky</p> <p>ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny</p> <p>ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování</p> <p>ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování</p>	<p>zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů pracuje podle slovního návodu a předlohy</p> <p>zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p> <p>provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky pečuje o nenáročné rostliny</p> <p>upraví stůl pro jednoduché stolování chová se vhodně při stolování</p>

II. období - 4. a 5. ročník			
<i>RVP výstupy</i>	<i>ŠVP výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	Rozlišuje základní druhy materiálů a určí jejich vhodné využití Vytváří užitečné předměty z různých materiálů Vytváří umělecké předměty podle své fantazie Používá vhodné nástroje způsobem k tomu určeným Dodržuje pravidla bezpečnosti Seznamuje se s řemesly a ve zjednodušené podobě je napodobuje	Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Pracovní pomůcky a nástroje (funkce a využití) Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Lidové zvyky, tradice, řemesla	OSV - kreativita
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	Provádí jednoduchou montáž a demontáž stavebnice Pracuje podle návodu i podle vlastní fantazie Sestaví předmět podle zadaných kritérií nebo k danému účelu	Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem	OSV - kreativita
ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	Pečuje o třídní pokojové rostliny Přesazuje pokojové rostliny Pozoruje projevy rostlin ve třídě i na zahradě a jejich projevy zaznamenává Pěstuje vybranou rostlinu ze semene a pečuje o ni Pracuje na školním pozemku - používá vhodné nástroje způsobem k tomu určeným	<i>Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo</i> <i>Pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)</i> <i>Pěstování pokojových rostlin, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie</i>	OSV - kreativita
ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně	Pojmenuje základní vybavení kuchyně a popíše k čemu se využívá	<i>Základní vybavení kuchyně</i> <i>Výběr, nákup a skladování potravin</i>	OSV - kreativita

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	Spolupracuje ve skupině - zvolí si pokrm podle tématu, zajistí recept a rozdělí si práci Dodržuje postup dané přípravy pokrmu a bezpečnostní pravidla při práci s kuchyňským vybavením Dbá na správné stolování a aktivně se účastní úklidu pracovní plochy a mytí nádobí	Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Technika v kuchyni – historie a význam	
---	---	---	--

Minimální výstupy:

ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin

ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu

- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

- uplatňuje zásady správné výživy